

**СТАЊЕ, СТРУКТУРА И ПРОМЕНЕ
МЕЂУНАРОДНЕ ИНВЕСТИЦИОНЕ ПОЗИЦИЈЕ
СРБИЈЕ
У 2009. ГОДИНИ**

Београд, 6. септембар 2010.

Садржај:

Међународна инвестициона позиција.....	3
Страна финансијска актива.....	4
Страна финансијска пасива	5
Улагање иностраног капитала у Србију – по делатностима.....	6
Стране директне инвестиције.....	6
Инострана кредитна задужења	7
Укупна улагања иностраног капитала	8

Међународна инвестициона позиција

На дан 31. децембра 2009. године међународна инвестициона позиција (МИП) Србије била је негативна и износила је 23.202 млн евра. У 2009. години она је погоршана за 1.528 млн евра, с почетних 21.674 млн, колико је износила на крају 2008. Трансакције реализоване на страни пасиве износиле су 1.300 млн евра, а валутне промене и промене цена финансијских инструмената утицале су на побољшање позиције за 106 млн и 54 млн евра, респективно. На погоршање МИП велики утицај (за 389 млн) имале су остале промене¹.

Табела 1.

	(у млн EUR)			
	МИП 31. 12. 2008.	Реализоване трансакције	Реализоване остале промене	МИП 31. 12. 2009.
I. АКТИВА	13.505,2	3.118,6	-919,2	15.704,5
1. Директне инвестиције	2.725,5	37,6	38,0	2.801,0
2. Портфолио инвестиције	37,6	7,1	-0,5	44,3
3. Финансијски деривати	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Остале инвестиције	2.581,6	707,6	-1.031,9	2.257,3
5. Резервна актива	8.160,4	2.366,3	75,2	10.601,9
II. ПАСИВА	35.179,6	4.418,3	-691,3	38.906,6
6. Директне инвестиције	13.463,3	1.230,1	68,6	14.761,9
7. Портфолио инвестиције	1.378,8	-42,9	-15,6	1.320,4
8. Финансијски деривати	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Остале инвестиције	20.337,6	3.231,1	-744,4	22.824,3
III. МИП (I-II)	-21.674,5	-1.299,8	-227,9	-23.202,1

Извор: Народна банка Србије.

На крају године, структура МИП није се знатније променила у односу на крај 2008. Удео осталих инвестиција у позицији повећан је за 0,85%, и то на рачун портфолио и директних инвестиција.

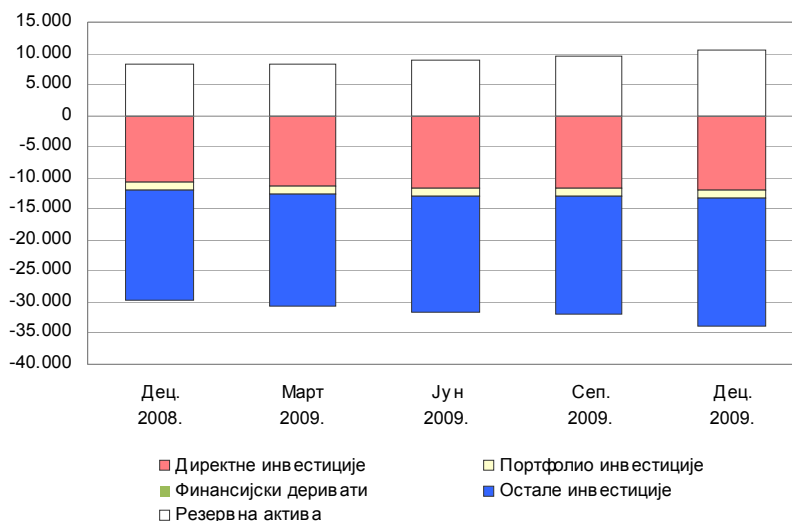
¹ Остале промене обухватају промене које утичу на стање инструмената у активи и/или пасиви једне земље, а могу настати као последица отписа, рекласификације, ревалоризације, настанка или нестанка обавезе и/или потраживања и сл. У пасиви МИП, остале промене – кредити обухватају (осим горе наведеног) и део трансакција које се за сада не могу тачно идентификовати, с обзиром на то да се не врши ажурирање стања дуга по иностраним кредитима, док се подаци о трансакцијама редовно ажурирају. Резидуал који настаје због неусклађености трансакција и историјских података о стању дуга по кредитима приказан је као остале промене.

Графикон 1.

Структура међународне инвестиционе позиције

Стање на дан 31. 12. 2009.

(у млн EUR)

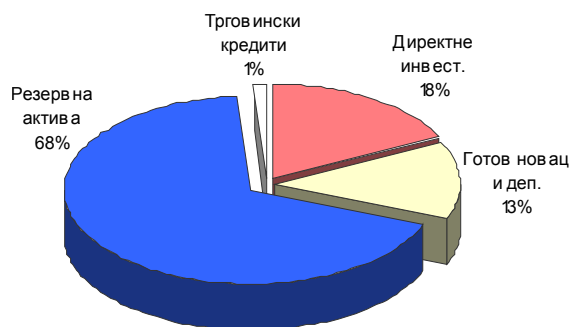
Страна финансијска актива

Страна финансијска актива (СФА) Србије на крају 2009. године износила је 15.705 млн евра, што је за 2.199 млн више него у претходној години (13.505 млн евра). Порасту активе допринеле су реализоване трансакције у износу од 3.119 млн евра (76% тих трансакција односи се на девизне резерве), валутне промене у износу од 154 млн евра и промене цена инструмената дуга у износу од 54 млн евра, док су супротан утицај имале остале промене, које су се одразиле на смањење СФА за 1.128 млн евра².

Графикон 2.

Структура СФА

Стање на дан 31. 12. 2009.

² У активи МИП, остале промене настале су као последица смањења девизних депозита становништва (процењени податак). С појавом финансијске кризе, становништво је повлачило депозите код пословних банака, а са њеним смиривањем депозите из „сламарица“ је вратило у легалне финансијске токове.

У структури СФА на крају године највеће учешће (68%) имала је резервна актива. Директне инвестиције у иностранство чиниле су 18%, готов новац и депозити 13% и трговински кредити 1% СФА.

Учешће резервне активе у СФА током године повећано је за 7 п.п., или 2.441 млн евра, највећим делом захваљујући повлачењу средстава од Међународног монетарног фонда.

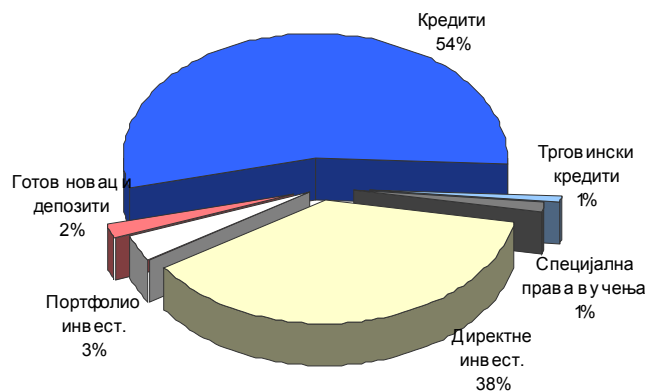
Директне инвестиције смањиле су учешће у активи у односу на крај 2008. за 2,3%, при чему је остварен њихов апсолутни пораст од 76 млн евра.

Готов новац и депозити резидената у иностранству смањени су у апсолутном износу за 348 млн евра, а њихово учешће у СФА за 4,7%.

Страна финансијска пасива

Страна финансијска пасива (СФП) Србије износила је на крају 2009. године 38.907 млн евра, или 3.727 млн евра више него у претходној години (35.180 млн евра). На пораст пасиве утицале су реализоване трансакције за 4.418 млн евра и валутне промене за 48 млн, док су остале промене имале негативан предзнак и тиме смањиле пораст пасиве за 739 млн евра.

Графикон 3.
Структура СФП
Стање на дан 31. 12. 2009.

У структури СФП доминира задуженост по кредитима које су одобрили нерезиденти и она достиже 54% СФП. Учешће кредитне задужености у пасиви смањено је за 1,4 п.п., а апсолутни пораст кредитне задужености износи 1.525 млн евра (највећим делом, или за 1.110 млн, по основу повлачења средстава од ММФ-а). Кредитна задуженост банкарског сектора повећана је за 786 млн евра, или 22%, док је задуженост по кредитима приватног сектора привреде смањена за 6%, или 626 млн евра.

Стране директне инвестиције, које чине 38% СФП, задржале су приближно исто учешће као на крају 2008. године захваљујући улагању Руске Федерације у куповину НИС-а. Апослутни пораст страних директних инвестиција (СДИ) износи 1.299 млн евра.

Портфолио инвестиције чине 3% СФП и бележе апсолутно (за 58 млн. евра) и релативно (за 1 п.п.) смањење у посматраном периоду.

Остале инвестиције чине 59% СФП и оне су у току године повећане за 2.487 млн евра, или 12% релативно посматрано. Структура осталих инвестиција измењена је у корист готовог новца и депозита и трговинских кредита за по 1 п.п. (апсолутно за 311 и 228 млн евра, респективно), као и у корист алокације СПВ за 2 п.п. (апсолутно за 422 млн евра). Пораст учешћа ова три инструмента остварен је на рачун кредита (смањење учешћа за 4%), с тим што је, апсолутно посматрано, задуженост по иностраним кредитима повећана за 7% или 1.525 млн евра. Такве промене сугеришу да се капитал, због финансијске кризе и високог ризика улагања у Србију, преусмерава у флексибилније инструменте финансирања.

Улагање иностраног капитала у Србију – по делатностима

Стране директне инвестиције

Према подацима на дан 31. децембра 2009. године, у Србију је директним инвестирањем уложено укупно 14.762 млн евра.

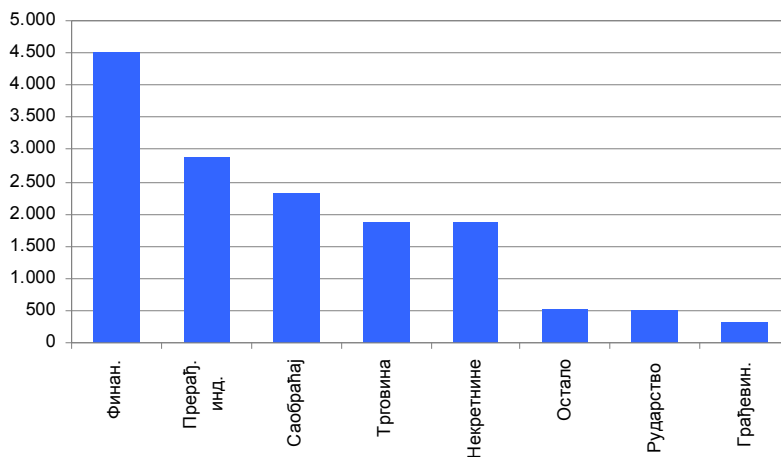
Од укупних директних инвестиција, 63% је акцијски капитал, 29% остали капитал, а 8% реинвестирана добит.

Графикон 4.

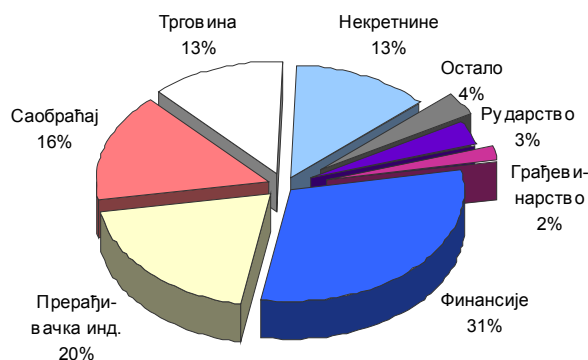
Стране директне инвестиције по делатностима

Стање на дан 31. 12. 2009.

(у млн EUR)

Графикон 5.
Стране директне инвестиције по делатностима
Стање на дан 31. 12. 2009.

Најзначајнија улагања директних инвеститора реализована су у делатност финансијског посредовања са укупно 4.506 млн евра, или 31% укупних директних инвестиција. У предузећа прерађивачке индустрије инвестирано је укупно 2.902 млн евра, или 20%, од чега се 47% односи на производњу хране и пића (698 млн) и производњу хемикалија и хемијских производа (661 млн). У предузећа из делатности саобраћаја уложено је укупно 2.315 млн евра, или 16% укупних директних инвестиција, при чему се на предузећа из области телекомуникација односи 93%, или 2.162 млн евра.

Трговинска делатност привукла је страних директних инвестиција у износу од 1.857 млн евра, или 13% укупних директних инвестиција. У послове с некретнинама уложено је 1.854 млн евра, што чини такође 13% укупних директних инвестиција.

Инострана кредитна задужења³

Од укупних иностраних задужења по кредитима, 34%, или 7.275 млн евра, чине задужења банкарског сектора. Предузећа која послују у области некретнина задужена су за 4.357 млн евра, или 21% укупног задужења по иностраним кредитима. Укупно кредитно задужење предузећа из области прерађивачке индустрије износи 2.921 млн евра, или 14% укупног спољног дуга по кредитима. Од већих дужника издвајају се још предузећа из делатности трговине и саобраћаја са 2.612 и 1.756 млн евра, респективно.

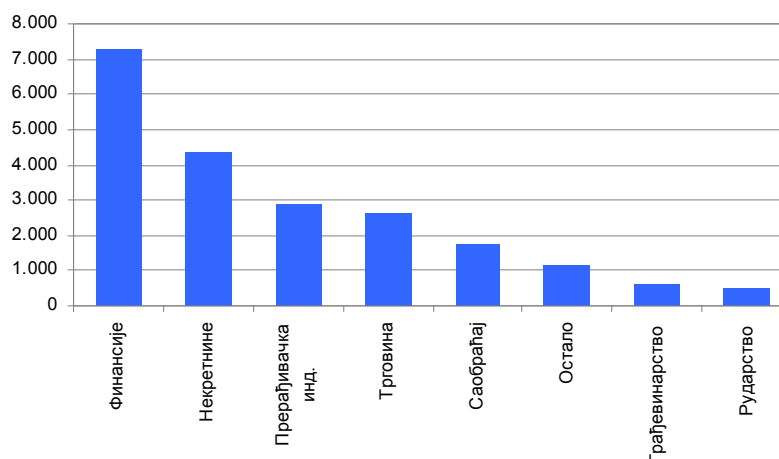
³ Распоред кредитне задужености по делатностима привреде представља процену Народне банке Србије.

Графикон 6.

Спољна кредитна задужења по делатностима

Стање на дан 31. 12. 2009.

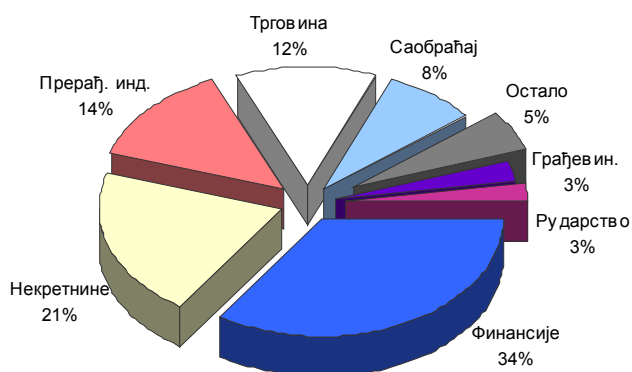
(у млн EUR)

Графикон 7.

Спољна кредитна задужења по делатностима

Стање на дан 31. 12. 2009.

Укупна улагања иностраног капитала

Од укупног улагања иностраног капитала у Србију⁴ по основу директних инвестиција и кредитних одобрења поверилаца, у пет водећих делатности – финансијско посредовање, некретнине, прерађивачка индустрија, трговина и саобраћај – уложено је укупно 32.354 млн евра, или 90%.

⁴ Анализом улагања страног капитала по делатностима обухваћене су директне инвестиције и одобрени кредити иностраних поверилаца, што чини 92% укупне пасиве земље, или 35.946 млн евра. Народна банка Србије не располаже подацима о распореду осталих инструмената који чине саставни део пасиве земље по делатностима.

У банке и друге субјекте из области финансијског посредовања уложено је укупно 11.781 млн евра, или 33%. Од тога, преко 62% представља спољни дуг по кредитним задужењима, док 38% чине власничка улагања директних инвеститора.

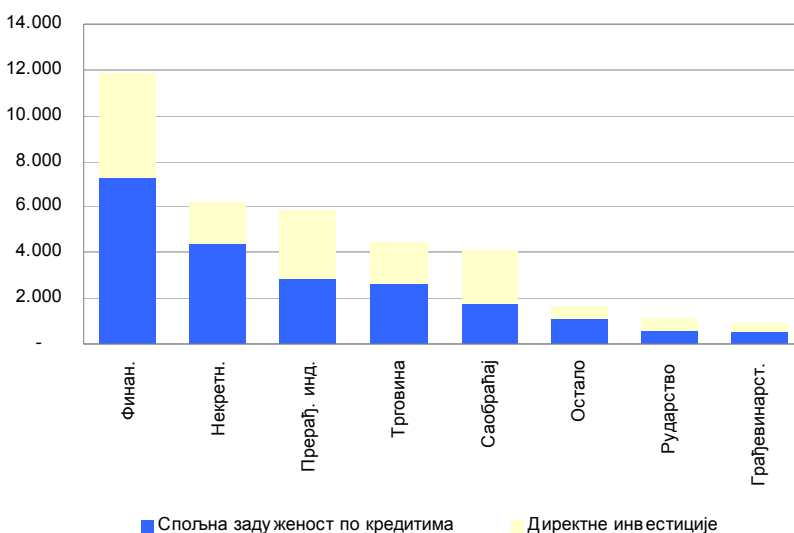
У предузећа из делатности послова с некретнинама улагања иностраног капитала износе 6.210 млн евра, или 17%, при чему 70% представља спољни дуг по кредитима, а само 30% власничка улагања.

Графикон 8.

Улагање иностраног капитала по делатностима

Стање на дан 31. 12. 2009.

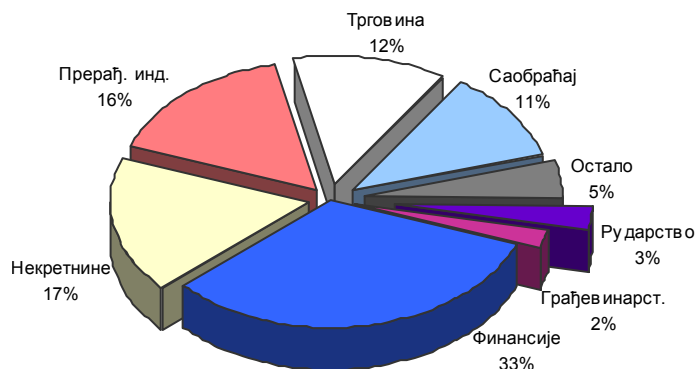
(у млн EUR)

Графикон 9.

Улагање иностраног капитала по делатностима

Стање на дан 31. 12. 2009.

У делатности прерађивачке индустрије уложено је 5.823 млн евра, или 16% укупног улагања иностраног капитала, од чега 47%, или 2.725 млн евра, чине улагања у предузећа која се баве производњом прехранбених и хемијских производа. Поред тога, већа улагања (преко 150 млн евра) реализована су још у предузећима која се баве производњом:

- основних метала,
- производа од гума и пластике,
- производа од осталих минерала,
- дуванских производа,
- моторних возила и приколица,
- текстилног предива и тканина, и
- металних производа.

Преко 50% укупно уложеног капитала у делатност прерађивачке индустрије односи се на директне инвестиције.

Улагања у трговинску делатност износе 4.470 млн евра, или 12% укупних страних улагања. Од улагања у ову делатност, 58% чини дуг према повериоцима, а 42% су директне инвестиције.

У саобраћај је уложено укупно 4.071 млн евра, што представља 11% капитала уложеног у Србију. Улагања у делатност саобраћаја већим делом су реализована кроз директно инвестирање, које чини 57% укупног улагања страног капитала. Од укупних улагања у саобраћајну делатност, чак 83%, или 3.372 млн евра, односи се на улагања у телекомуникације.

Графикон 10.

Улагање иностраног капитала по делатностима

Стање на дан 31. 12. 2009.

